BETON

w budownictwie
wyroby betonowe
kamień sztuczny

Nr 6 Rok VI

Warszawa • Grudzień • 1938

TREŚĆ:

BETON W BUDOWIE KOLONII ROBOTNICZYCH FUNDUSZU PRACY

Bezrobocie w Polsce jest trudnym do rozwiązania problemem. Najbardziej całą sprawę gmatwa przypływ do miast, zwłaszcza w sezonie budowlanym, nowych, przeważnie niewyszkolonych sił roboczych.

Kadry tych robotników w oczekiwaniu na „lepsze jutro" starają się przetrzymać trudny czas w mieście, trudniąc się przeważnie pokątnym, ulicznym handlem.

Mając jednak wrodzony pociąg do roli chętnie należą do rozwijających się ostatnio, dzięki wzmożonej propagandzie, Towarzystw Ogródków Działkowych.

Należenie to oprócz wcale niezłego dochodu (150 zł za 100 m² ogródka działki rolno-hodowlanej) daje jeszcze rodzinie bezrobotnego pewność, że nawet w razie eksmisji nie znajdą się oni na bruku, gdyż mogą się wówczas pobudować na działce.

Z tych eksmitowanych rodzin tworzą się całe dzikie, bezplanowo i nieporządnie sklecone osiedla, urągające estetyce i higienie.

Z tym nieporządkiem budowlanym dotąd prowadzona walka okazała się albo wręcz zgubna przez powodowanie degradacji społecznej („Polus", „Annopol" w Warszawie) lub, choć zdążająca w zdrowym kierunku znikoma w rozmiarach (działalność T. O. R.-u).

Dopiero w ostatnim roku, na Pomorzu wpadnięto na szczęśliwy pomysł budowania domków robotniczych, oddawanych działkowcom na własność na warunkach kredytowych.

Akcję tę zainicjował Pomorski Związek Towarzystw Ogródków Działkowych i Małych Osiedli Podmiejskich, a roboty sfinansował Fundusz Pracy. W sierpniu r. b. przystąpiono do budowy 5 pierwszych osiedli, każde o 10 domkach jednorodzinnych.

A oto plan wg którego przeprowadzono akcję: robotnik (pierwszeństwo — liczna rodzina), członek T. O. D. i M. O. P. otrzymuje pożyczkę — 2.000 zł, oprocentowaną w wysokości 2%, którą spłaca ratami miesięcznymi w wysokości 10 zł przez 25 lat. Z tych pożyczonych pieniędzy robotnik buduje dom, pracując w miarę możności i umiejętności sam, zmniejszając przez to wysokość sumy pożyczonej, a nawet w pewnych warunkach (np. gdy jest wykwalifikowanym murarzem) zarabiając.

Parcelę pod dom ok. 1000 m² daje miasto bezpłatnie lub na b. dogodnych warunkach; dany Zarząd Miejski również żyruje pożyczkę. Sprowadzanie materiałów na budowę, sprawy kredytowe i inne organizacyjne przeprowadza Zarząd Tow. Ogr. Dz. Plany i nadzór fachowy wykonują technicy i budowniczowie miejscy. Roboty budowlane możliwie zestandaryzowane wykonują firmy prywatne, wybrane z przetargów. Koszt budowy jest b. niski i wynosi 20 zł za 1 m³ zupełnie wykończonego budynku.

Wspomniane pierwszych pięć kolonii robotniczych w Chełmży, Chełmnie, Gniewie, Tczewie i Starogardzie wykończono już na 17 listopada 1938 r., — tegoż dnia odbyło się uroczyste ich poświęcenie i oddanie do użytku uszczęśliwionym działkowcom.

* * *

Redakcji „Betonu" jest przyjemnie podnieść wielką rolę betonu w budowie tych osiedli — jako tworzywa najodpowiedniejszego, najdogodniejszego i najtańszego.

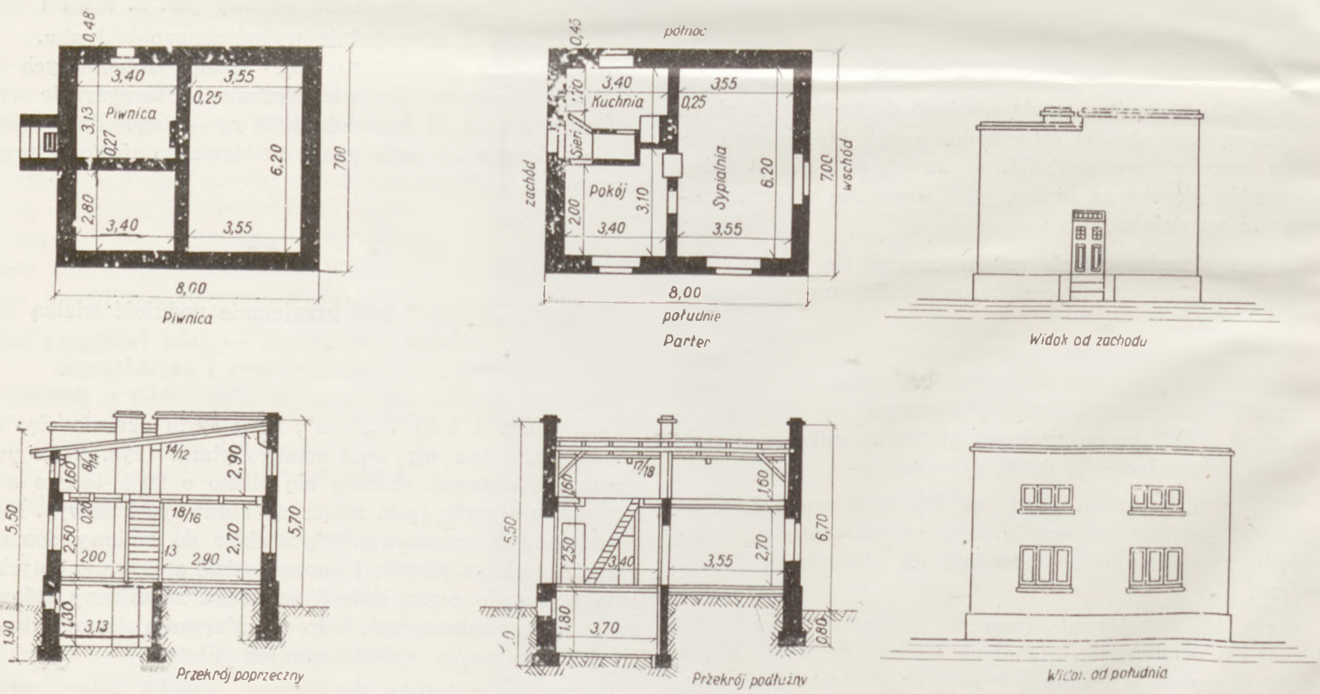
Kolonię domków w Gniewie zbudowano z pustaków „Ideał" (fig. 1 i 3) i „Alfa", przy czym okazało się, że domki budowane wg tego samego planu (rys. 2) z pustaków betonowych okazały się blisko o 20% tańsze niż murowane z cegły (por. załączony kosztorys budowy). Doświadczenie z zastosowania pustaków do budowy domów mieszkalnych na terenie Pomorza, gdzie stosowano dotychczas wyłącznie cegłę, należy uznać za znamienny sukces budownictwa betonowego, które popularyzuje się coraz bardziej dzięki swym wszechstronnym zaletom.

Zastosowanie betonu do budowy domków robotniczych nie ograniczyło się jednak samym zastosowaniem pustaków do budowy ścian i fundamentów. Chodniki w koloniach wyłożono płytami chodnikowymi betonowymi oddzielonymi od jezdni krawężnikami betonowymi. Jezdnie zaś wzmocniono płytami kamienno-betonowymi syst. inż. Trylińskiego.

W kolonii gniewskiej, położonej malowniczo na zboczu pagórka, zastosowano w szerokiej mierze beton do upiększenia kolonijnego ogrodu wypoczynkowego i dla dzieci. W ogrodzie tym, b. miło rozplanowanym, znajduje się nawet basen - brodzik betonowy dla dzieci (fig. 4) z wodo-

Fig. 1. Kolonia domków robotniczych jednorodzinnych w Gniewie na Pomorzu. Plan i wymiary domków podano na rys. 2. — Domki wzniesiono całkowicie z pustaków betonowych „Ideał".

Rys. 2. Plan i wymiary domku robotniczego z fig. 1.

tryskiem, piaskownik otoczony obrzeżami o łagodnych, zaokrąglonych kształtach, położone wśród zieleni krzewów i murawy, odgrodzonych od przejść zgrabnymi betonowymi krawężnikami trawnikowymi. Na szczycie pagórka urządzono otwartą kapliczkę — miejsce modlitw z artystycznie wykonanym krzyżem[1]) ze sztucznego kamienia.

Ogrodzenie całości b. solidne z siatki rozpiętej na słupkach żelbetowych. Beton w ogólności widać wszędzie na koloniach; przy czym obserwuje się, że inicjatywa budowlana działkowców wyżywa się w nim najlepiej i najłatwiej. Przykładów możnaby dać sporo, — choćby wskazany na fig. 5.

Poważnym sukcesem dla betonu na terenie pomorskim jest również zastosowanie do krycia dachów domków kolonijnych dachówki cementowej (Chełm i Tczew). Mimo b. silnej konkurencji dachówki ceramicznej, dachówka cemen-

[1]) Krzyż wykonał jeden z domorosłych artystów — bezrobotnych działkowców.

KOSZTORYS

budowy domku jednorodzinnego robotniczego na Osiedlu Działkowym w Gniewie

Poz.	Ilość	Opis przedmiotu	Kwota pojed. zł	Kwota razem zł
1		**Dostawa materiałów murarskich i ciesielskich**		
	56 m²	muru z pustaków betonowych	10,—	560,—
	35 m³	żwiru	1,—	35,—
	50x100 kg	wapna	1,80	90,—
	15 x 50 kg	cementu	3,—	45,—
	2	rolki trzciny	3,—	6,—
	2,50 m³	drzewa	60,—	150,—
	0,25 m³	łat do wsówki	60,—	15,—
	110	desek do dachu i sufitu . .	1,—	110,—
	50	„ „ wsówki	0,70	35,—
	34	„ „ podłogi	2,50	85,—
	10 kg	gwoździ	0,60	6,—
	6	wałków papy	6,—	36,—
		Razem		1.173,-
2		**Praca murarska i ciesielska**		
		Praca murarska ogółem . .		150,—
		„ ciesielska „ . .		50,—
		Razem		200.—
3		**Praca garncarska**		
		1 kuchnię postawić	50,—	50,—
		2 piece	70,—	140,—
		Razem		190.—
4		**Prace stolarskie**		
	2 szt.	okna 1,50 × 1,50	25,—	50,—
	2 „	„ 1,00 × 1,50	15,—	30,—
	2 „	„ 0,60 × 0,40	5,—	10,—
	1 „	drzwi 1,00 × 2,20 z górnym światłem	30,—	30,—
	4 „	drzwi 0,90 × 2,00 wewnętrz.	25,—	100,—
		Razem		220,—
5		**Prace malarskie**		
	124 m²	ścian malować	0,40	50,—
	2 szt.	okien „ 1,50 × 1,50	4,50	9,—
	2 „	„ „ 1,00 × 1,50	2,—	4,—
	2 „	„ „ 0,60 × 0,50	1,—	2,—
	1 „	drzwi „ 1,00 × 2,20	10,—	10,—
	4 „	„ „ 0,90 × 2,00		7,—
		Razem		82,—
6		**Prace szklarskie**		
		oszklenie okien i drzwi zewnętrznych	30,—	30,—
		Razem		30,—

Zestawienie

1.	Materiały murarskie i ciesielskie	zł	1.173,—
2.	Prace murarskie i ciesielskie	zł	200,—
3.	„ garncarskie	zł	190,—
4.	„ stolarskie	zł	220,—
5.	„ malarskie	zł	82,—
6.	„ szklarskie	zł	30,—
	Ogółem	zł:	1.895,—

bez robót ziemnych wykonywanych przez samych działkowców.

Fig. 3. Kolonia domków robotniczych w Gniewie zbudowana z pustaków „Alfa". Kolonia udekorowana na czas poświęcenia.

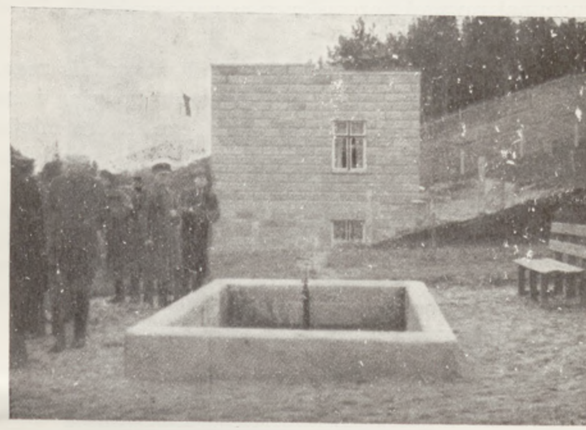

Fig. 4. Basenik - brodzik dla dzieci w ogródku kolonii w Gniewie.

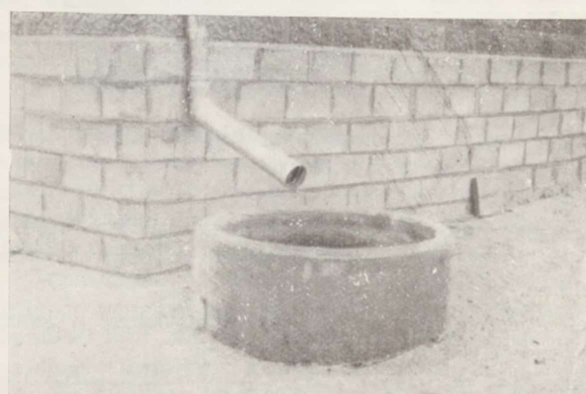

Fig. 5. Zapobiegliwa gospodyni ustawiła pod rynną krąg betonowy z zabetonowanym dnem w celu gromadzenia deszczówki dla celów gospodarczych.

towa okazała się znacznie tańsza, nie ustępując niczym jakością.

*

* *

Akcja budowy domków robotniczych rozwijać się będzie po pomyślnym początku w r. 1938 napewno coraz szerzej i pełniej i obejmie wkrótce zapewne całą Polskę za przykładem Pomorza, dając jeszcze jeden dowód cennym zaletom i pożyteczności betonu — najwszechstronniejszego materiału budowlanego.

KURS BUDOWNICTWA WIEJSKIEGO

W dniach 14 — 19 listopada rb. odbył się w Zgórsku koło Kielc kurs budownictwa wiejskiego dla inżynierów i instruktorów z całej Polski, czynnych na terenie wsi. Organizatorem kursu był Związek Izb i Organizacji Rolniczych w Warszawie przy współpracy Wydziału Budowlanego Centralnego Towarzystwa Kółek i Organizacji Rolniczych w Warszawie. W kursie wzięli udział referenci budownictwa wiejskiego przy Izbach Rolniczych (nowoutworzone referaty celem popierania rozwoju budownictwa wiejskiego), inspektorzy powiatowi Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, którzy interesują się szczególnie budownictwem ogniotrwałym, instruktorzy budownictwa przy organizacjach rolniczych itp., razem blisko 30 osób.

Kurs odbywał się w malowniczym dworku staropolskim w górach Świętokrzyskich, gdzie Żeromski tworzył „Wierną Rzekę". Nadawało to kursowi specjalny nastrój który przypominał również Żeromskiego sztukę sceniczną „Uciekła mi przepióreczka".

Tydzień trwające wykłady obejmowały wszystkie zagadnienia, związane z pracą techniczną, organizacyjną i społeczną w zakresie budownictwa wiejskiego. Sporo miejsca zajął beton, jako dający najwięcej możliwości materiał budowlany. Mówił o nim inż. Nechay i arch. Ciszkiewicz z P.Z.U.W., który prowadził ćwiczenia praktyczne i przedstawił rolę P.Z.U.W. przy popieraniu budownictwa ogniotrwałego, a więc także budownictwa betonowego. P.Z.U.W. przez organizację kursów i bezpłatne pożyczanie gminom maszyn betoniarskich ma w tym duże zasługi.

Poźniej podajemy streszczenie odczytu inż. Nechaya, ujęte w formie tytułów zagadnień, które były szczegółowo omówione.

I. STOSUNEK BUDOWNICTWA BETONOWEGO DO INNYCH MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH NA WSI

Zastosowanie betonu wykorzystuje złoża piasku i żwiru, które są prawie wszędzie na miejscu, albo też w niedalekiej odległości.

Dzięki temu tylko przez kupno cementu stwarzamy nowe budowle o wartości wielokrotnie większej niż kupiony cement.

Do wykonania betonu potrzeba dużo robocizny, która na wsi jest b. tania, a przy budowlach społecznych czasem bezpłatna.

Beton jest materiałem ogniotrwałym, dobrze wykonany nie niszczeje, nie wymaga konserwacji.

Daje duże możliwości zastosowania jako wyroby betonowe, elementy w budynku, zdobnictwo, sztuczny kamień itp.

Założenie betoniarni nie wymaga dużych środków finansowych.

II. INSTYTUCJE POPIERAJĄCE ROZWÓJ BUDOWNICTWA BETONOWEGO NA WSI

Związek Fabryk Cementu, który udziela bezpłatnych porad z zakresu stosowania cementu, współpracuje przy organizowaniu kursów i odczytów z tej dziedziny, posiada liczne wydawnictwa popularne, wydaje pismo „Beton".

Organizacje rolnicze, które urządzają również kursy budownictwa wiejskiego, wydają publikacje na ten temat, np. wzorowe plany zagród wiejskich, opracowane przez inż. dr Piaścika z CTO. i KR.

Izby Rolnicze, które ostatnio utworzyły specjalne referaty budownictwa wiejskiego.

Obie ostatnie organizacje popierają obecnie usilnie budowę betonowych gnojowni i dołów do kiszenia pasz zielonych. Bank Rolny udziela na te budowle specjalnego kredytu.

Organizacje Straży Pożarnych, gdyż stosowanie betonu zmniejsza klęskę pożarów. Z tejże przyczyny także

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, który organizuje kursy i wypożycza bezpłatnie maszyny betoniarskie.

Fundusz Pracy, gdyż przy budownictwie betonowym znajduje zatrudnienie wielu bezrobotnych. Również Fundusz Pracy organizuje kursy dokształcające w budownictwie.

W szeregu większych miast znajdują się Instytuty Rzemieślniczo - Przemysłowe organizujące kursy dokształcające także budownictwa betonowego, jak np. we Lwowie (ul. Burlarda), w Krakowie (ul. Smoleńsk 9), w Katowicach (ul. Krasińskiego), w Łodzi (ul. Główna 7) itd. Kursy takie prowadzą również Szkoły Budownictwa, szczególnie w Lublinie,

III. PRZEMYSŁY ZWIĄZANE Z BUDOWNICTWEM BETONOWYM

Cementownie, które dostarczają cement wagonowo.

Fabryki maszyn i form do wyrobów betonowych z których największe są: Rzewuski i S-ka, Zabokrzecki, Brzozowski i Bańbura, Strażackie Zakłady Przemysłowe w Warszawie, Bracia Hoffmann z Łodzi i Schmeling w Gnieźnie.

Z zakresu kruszywa do betonu na wsi ważny jest termobet dla celów izolacyjnych. Kiedy można stosować żużel węglowy.

Środki wodoszczelne, uodporniające beton w gnojowniach, dołach kiszonkowych, w mleczarniach, beczkach betonowych do kiszenia kapusty.

IV. NAJWAŻNIEJSZE DZIEDZINY STOSOWANIA BETONU NA WSI

W budynku fundamenty, ściany z pustaków (ocieplenie od wewnątrz cegłą paloną), cegła cementowa na kominy, dachówka cementowa, posadzki betonowe w piwnicy itp.

W zabudowaniach dla inwentarza żłoby, koryta na wodę i pokarm, ścieki na gnojówkę, kurniki, chlewy.

Na podwórzu chodniki, ogrodzenie (słupy betonowe), doły na kiszonkę, gnojownie, piwnice na owoce, mleko itp., ustępy.

Na drodze przepusty, znaki drogowe, zbiorniki przeciwpożarowe na wodę, krzyże przydrożne i figury świętych.

RÓŻNE WIADOMOŚCI TECHNICZNE

Słupy żelbetowe do linij tramwajowych

Zarząd Miejski m. Torunia zastosował ostatnio na budowanych i przebudowywanych liniach tramwajowych słupy trakcyjne do podwieszania przewodów, żelbetowe połączone jednocześnie z latarniami ulicznymi. Słupy wykonane zostały ręcznie i wykończone po kamieniarsku. Przekrój 6-boczny (fig. 1 i 2). Inowację stanowią bardzo zgrabne skrzynki wyłącznikowe o tak dobranych wymiarach, że słup nie wymaga w celu ich pomieszczenia specjalnego poszerzenia.

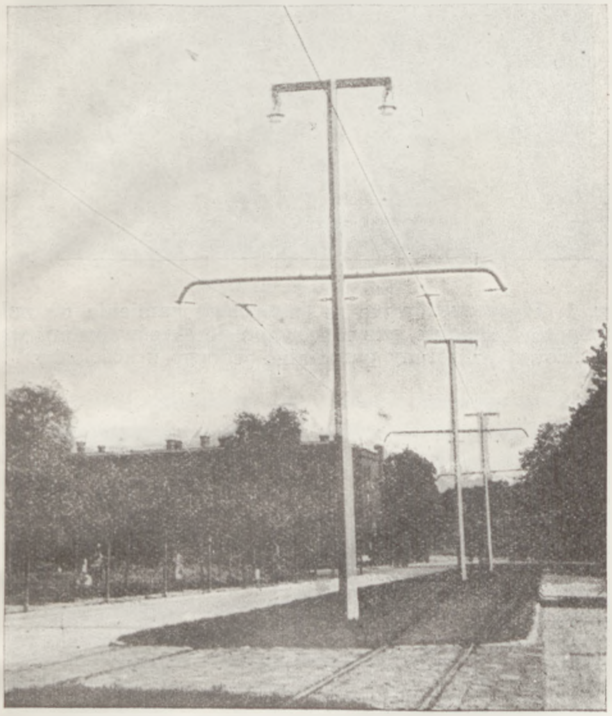

Fig. 1. Słupy trakcyjne żelbetowe tramwajów miejskich w Toruniu, połączone z latarniami ulicznymi. Wsporniki latarniowe żelbetowe, zaś wsporniki do podtrzymywania przewodów trakcyjnych — stalowe.

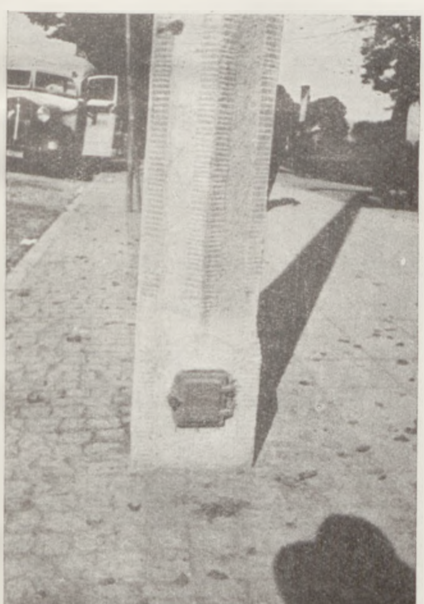

Fig. 2. Szczegół cokołu słupa latarniowego z serii tej samej co słupy przedstawione na fig. 1. Widoczne drzwiczki wyłącznika latarniowego. Cokół nieposzerzony, prostokątny (naroża wysunięte poza obrysie słupa). Krawędzie słupów nacinane, pasy groszkowane.

Żelbetowe pomniki nagrobkowe

Sztuka nowoczesna obejmuje coraz nowsze dziedziny budownictwa. Umiejętność nowoczesnego konstruowania polega głównie na wyszukiwaniu coraz nowszych form budowlanych. Szczególnie dużo pomysłowości wymagają przy projektowaniu wszelkiego rodzaju pomniki nagrobkowe z racji wielkiej liczby małych obiektów zgromadzonych na bardzo niewielkiej powierzchni cmentarza.

Fig. 1. Pomnik nagrobkowy żelbetowy licowany klinkierem.

Zamieszczone w notatce zdjęcie przedstawia żelbetowy pomnik nagrobkowy, stanowiący bardzo interesujące połączenie form antycznych, słupów i łuków stanowiących w danym wypadku nie elementy nośne, ale raczej dekoracyjne. Konstrukcja żelbetowa nagrobka licowana jest płytkami klinkierowymi z spoinami z białego cementu. Górny pierścień wieńczący, również z żelbetu, służy jako oparcie dla prętów pergoli z pnących się roślin.

Nagrobek jest spokojny, prosty w liniach i poważny, tak jak przystało na monument mający utrwalać pamięć po zmarłym.

Nowego rodzaju płyty betonowe chodnikowe

Przy wejściu do jednej z will podmiejskich pod Warszawą ułożono bardzo oryginalne w rysunku płyty betonowe, przedstawione na fig. 1 i 2. Płyty te są stosunkowo dużych wymiarów, ok. 1,00 $\times$ 0,40 m, o tak dobranym stosunku wymiarów poszczególnych płyt, że dają się one

układać w żywy, ale nie pozbawiony smaku bardzo harmonijnego „modernu", rysunek. Brzegi płyt są oflisowywane płytko (wymiary oflisów ok. 1½ × 1½ cm). Przy układaniu płyt we wzór wskazany na fig. 1 tworzą się

Fig. 1. Nowy sposób układania płyt betonowych chodnikowych prostokątnych.

na liniach *a* i *b* małe powierzchnie wymiaru ok. 10 × 10 cm, w których sadzi się trawę. Wybitnie nowoczesny rysunek układu płyt doskonale zgadza się z rysunkiem pio-

Fig. 2. płyty z fig. 1 oglądane poprzez kratę bramy wejściowej.

nowych prętów nowoczesnej bramy (fig. 2) przy czym zbieżne łamane linie perspektywy płyt bardzo mile przewijają się między pionowymi odstępami prętów bramy.

Płyty ze sztucznego kamienia do nalepiania ogłoszeń

Zapobiegliwy administrator budynków parafialnych jednego z warszawskich kościołów w celu ochrony ogrodzeń kościelnych, przed zalepianiem różnego rodzaju ogłoszeniami, zawiadomieniami towarzystw parafialnych, nekrologami itp., które powodowało niszczenie oblepianych murów (przy zeskrobywaniu i myciu miejsc po ogłoszeniach), zamówił u jednego z wytwórców sztucznego kamienia specjalne płyty (do nalepiania tych zawiadomień), gładko

Fig. 1. Płyty szlifowane ze sztucznego kamienia do nalepiania zawiadomień, przymocowane do słupów bramy wejściowej na tereny parafialne jednego z kościołów.

Fig. 2. Narożnik płyty z fig. 1 w zbliżeniu. Widoczne umocowanie płyty ozdobnymi szyldzikami osadzonymi na wkrętkach wchodzących w kołki umocowane w murze.

szlifowane, które umocowano mosiężnymi hakami na czterech słupach bramy wejściowej na tereny parafialne (fig. 1 i 2). Inowacja bardzo praktyczna, celowa i estetyczna.

Żelbetowe ażury układane w ogrodzeniach murowanych

Fig. 1. Ogólny widok ogrodzenia murowanego, wypełnionego w przestrzeniach międzysłupowych ażurowymi elementami ze zbrojonego sztucznego kamienia.

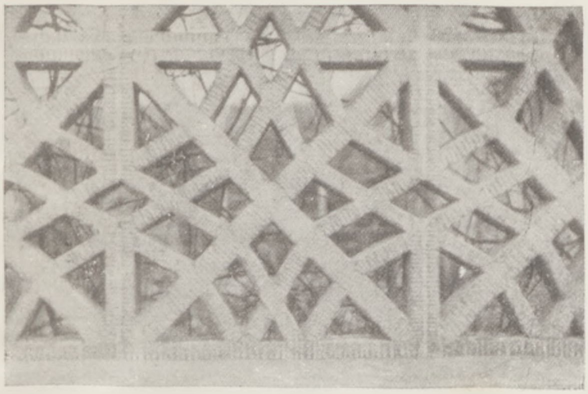

Fig. 2. Elementy ażurowe z fig. 1 widziane z bliska. Zaobserwować można dokładnie podział elementów i wzajemny ich układ. Przez ażur przegląda żywopłot z róż, — gałązki w lecie przedostają się na widoczną stronę ażuru i urozmaicają ogrodzenie.

Dążenie do budowania ażurowych ogrodzeń z materiałów trwałych (mury, beton, żelbet) wywołuje coraz nowe pomysły w tej dziedzinie. Oto jeden z bardziej oryginalnych. Architektura dużej willi podmiejskiej wymagała zaprojektowania ogrodzenia ogródka przy willi w sposób bardzo masywny. Zwykle stosowane płoty żelbetowe ażurowe wyglądałyby w danym wypadku za lekko, — projektant zatem wybrał rozwiązanie pośrednie: w bardzo masywnym murze otwory międzysłupowe wypełnił bardzo miłym w rysunku ażurem z elementów żelbetowych (fig. 1 i 2). Elementy ażuru wykonane są z betonu szlachetnego na kruszywie marmurowym i są obrobione po kamieniarsku przez nacinanie dłótem poprzecznie do przekroju ażuru.

Inny przykład zastosowania ażurów ze zbrojonego sztucznego kamienia daje fig. 3 i 4. W danym wypadku do oddzielenia dojścia do willi od ulicy użyto płyt prostokątnych z okrągłymi otworami obramowanych płytkami piaskowcowymi. Płytki obrobione są po kamieniarsku w fakturze przypominającej obróbkę ramy piaskowcowej. W celu ochrony spodów płyt przed zaciekaniem zastosowano fartuszki blaszane miedziane podwinięte pod płytki.

Fig. 3. Ażur żelbetowy składany z elementów prostokątnych z otworami okrągłymi.

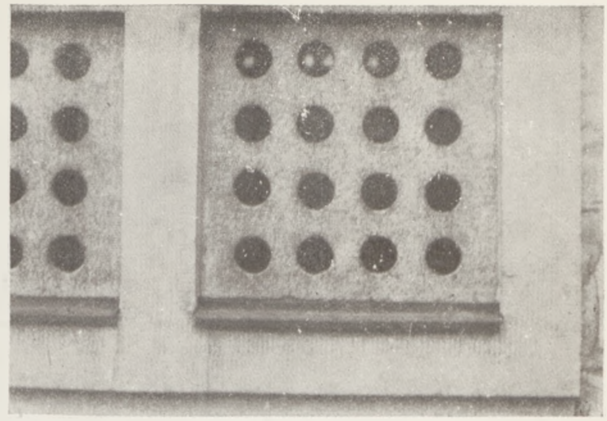
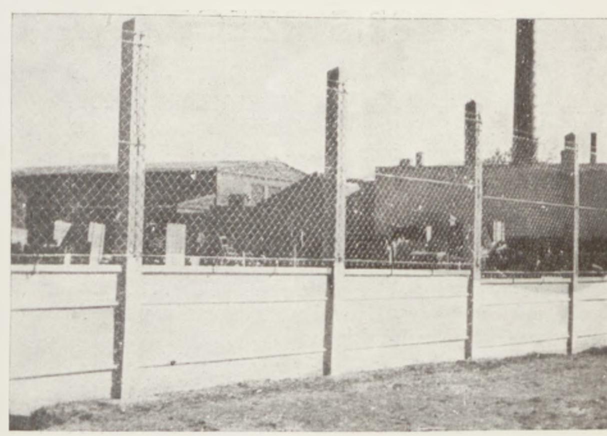

Fig. 4. Szczegół ażuru z fig. 3.

Żelbetowo - druciane ogrodzenia placów tenisowych

Zdjęcie przedstawia ogrodzenie kortu tenisowego w jednym z miast Zagłębia Dąbrowskiego. Siatka górna jest przymocowana do słupów dyblami wchodzącymi w blaszane uchwyty, pocynkowane, zabetonowane w słupach. Dzięki temu siatkę po przerdzewieniu (działanie fabrycznej atmosfery Zagłębia bardzo szybko niszczy siatkę) można łatwo wymienić. Przed budową ogrodzenia rozważano możliwość alternatywy żelbetowo - ażurowej — okazało się jednak, że wykonanie ażuru o otworach, przez które piłka nie przelatywała by i nie miała dążności do wciskania się w otwory, dało by w efekcie ogrodzenie bardzo ciężkie w wyglądzie. Stąd rozwiązanie jak na zdjęciu. Wydaje się jednak, że byłoby słuszniej zbudować płot ażurowy o prześwicie otworów normalnym, a na powierzchni ażuru od wewnątrz napiąć gęstą siatkę drucianą, która w takim wypadku mogłaby być wykonana z drutów znacznie cieńszych, gdyż można by ją było upiąć na ażurze dowolnie gęsto. Rozwiązanie proponowane przez autora notatki miało by tę dobrą stronę, że szpetna, rdzewiejąca siatka nie byłaby tak widoczna, jak w rozwiązaniu które wykonano.

Ogrodzenie żelbetowo-druciane placu tenisowego.

Ogrodzenie odznacza się jeszcze jednym interesującym szczegółem: spoiny poziome płyt cokołowych są przekrywane występami przeciwzaciekowymi, zapobiegającymi zaciekom deszczowym, szpecącym zwykle niezabezpieczone spoiny stykających się desek żelbetowych.

KRONIKA

Betoniarze łódzcy dążą do zdobycia kwalifikacyj

120. betoniarzy łódzkich na kursie zawodowym przy Instytucie Przemysłowo - Rzemieślniczym Województwa Łódzkiego.

We wtorek 8 listopada w sali Rady Miejskiej nastąpiło uroczyste otwarcie kursu zawodowego dla betoniarzy. Na uroczystość przybyli p. p. Kazimierz Jagiełło — dyr. Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy, inż. Lipski — przedstawiciel Zarządu Miasta Łodzi, inspektor Gałkowski — delegat Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, inż. Piotr Sir — dyr. Betoniarni Miejskiej, inż. Jerzy Nechay — dyr. ze Związku Fabryk Cementu oraz przedstawiciele organizacyj zawodowych.

Zagaił uroczystość przedstawiciel Instytutu Przemysłowo - Rzemieślniczego Woj. Łódzkiego p. dyr. Eug. Dębowski podając cel i zadania realizowanego kursu.

Przed dwoma laty do Instytutu Przemysłowo - Rzemieślniczego Woj. Łódzkiego zgłoszona została przez grupę betoniarzy łódzkich prośba o przeprowadzenie kursu, który pogłębiłby zawodowe kwalifikacje miejscowych betoniarzy oraz przysposobił ich wszechstronnie do wytwórczości i nadzoru nad wykonawstwem betoniarskim. Życzenia tych kilkunastu betoniarzy zostały życzliwie potraktowane przez Instytut nie tylko z uwagi na wymienione motywy, ale ze względu również na interes publiczny i ogólnopaństwowy. W dobie obecnej, w której znamienne jest zużycie żelaza i betonu, nie może być obojętny dla interesów gospodarczych, społecznych i państwowych, brak lub dostateczna ilość rąk wykwalifikowanych mogących prowadzić produkcję w tym charakterze. Budownictwo polskie coraz żywiej interesujące się betoniarstwem narzeka na brak wykwalifikowanych sił betoniarskich, a tymczasem setki tysięcy rąk robotniczych cierpi na bezrobocie w Polsce. Na tym tle powstał cel zorganizowania kursu betoniarskiego w Łodzi.

Na wieść o podjęciu przez Instytut zapisów na kurs zgłosiło się w ciągu dwóch dni ponad 90. kandydatów rekrutujących się spośród robotników sezonowych. Na wniosek zainteresowanych Instytut podjął starania o zdobycie środków finansowych umożliwiających zrealizowanie kursu.

Otwarty kurs jest blisko dwóchsetnym z rzędu kursem realizowanym przez Instytut Przemysłowo - Rzemieślniczy Województwa Łódzkiego.

Słuchacze tego kursu w liczbie 120. stanowią 3. tysiąc słuchaczów kursów Instytutu.

Piękne przemówienie pod adresem słuchaczów wygłosił p. dyr. Kazimierz Jagiełło, podkreślając znaczenie kursu dla rynku pracy i życia gospodarczego kraju oraz dziękując organizatorom za realizację kursu; przedstawiciel zarządu Miejskiego p. inż. Lipski w dłuższym przemówieniu wskazał na celowość kursu z punktu widzenia zainteresowanych słuchaczów i Zarządu Miejskiego jako pracodawcy, życząc kursowi owocnych wysiłków dla dobra słuchaczów i ogólnego. Przemawiali również inż. P. Sir i delegat słuchaczów składając Instytutowi podziękowanie za trud zorganizowania kursu.

Po przemówieniach powitalnych wygłosił inauguracyjny wykład inż. Jerzy Nechay, obrazując rolę betoniarstwa w życiu gospodarczym i społecznym Państwa.

Przybyłym na uroczystość podziękował w imieniu Instytutu p. dyr. Dębowski.

Wspólna fotografia dopełniła całości programu uroczystego rozpoczęcia kursu. Słuchaczom pozostał radosny trud 4-miesięcznego dokształcenia.

SPIS RZECZY W „BETONIE" ZA ROK 1938

DROBNE WIADOMOŚCI I KRONIKA

Red. Inż. Jerzy Nechay — Nakładem Związku Polskich Fabryk Cementu, Warszawa, ul. Mazowiecka 4, tel. 5.17-85.

Zakł. Graf. „DRUKPRASA" Sp. z ogr. odp. Nowy-Świat 54, tel. 615-56 i 242-40.